

Oplevelse af forstyrrelse (1)

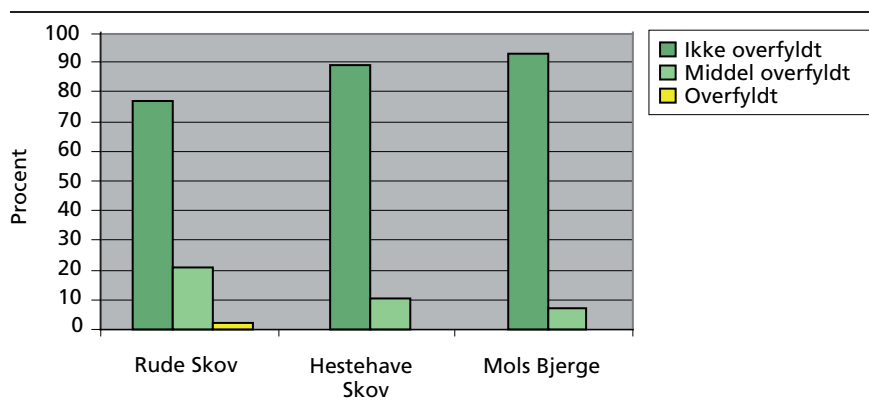
Er andre besøgende et problem?

De færreste besøgende i naturen føler sig overrendt af andre besøgende. Tværtimod angiver ganske mange at mødet med andre besøgende forøger deres fornøjelse ved at bevæge sig rundt i naturen. Dette på trods af at det anslås, at den danske natur hvert år modtager mindst 75 mio. besøg, og at omfanget af naturarealer i Danmark er begrænset sammenlignet med mange andre lande.

I forbindelse med projektet ”Friluftslivets effekter på naturen” er besøgendes oplevelse af forstyrrelse fra andre skov- og naturgæster blevet undersøgt i tre områder: Rude Skov, Hestehave Skov og Mols Bjerger. Svarpersonerne blev bedt om at angive, i hvilken grad de havde oplevet området som overfyldt på en standard-skala fra 1 (”Absolut ikke overfyldt”) til 9 (”Ekstremt overfyldt”). Værdierne 1-2 betegner ”ikke overfyldt”, 3-7 ”middel overfyldt” og 8-9 ”overfyldt” (se noten sidst i dette Videnblad eller Videnblad 1 og 2 for nærmere beskrivelse af selve projektet og nærværende dataindsamling).

Den danske natur opleves som uforstyrret

Overordnet falder det i øjnene, at besøgende i de undersøgte naturområder generelt ikke føler sig generet ved omfanget af mødet med andre besøgende. Kun én respondent i Hestehave Skov og slet ingen i Mols

Figur 1: Besøgendes oplevelse af forstyrrelse i de tre områder.

Bjerger har følt, at området var overfyldt. I Rude Skov svarede kun 8 (ca. 2 pct. af de adspurgte), at de havde følt, at området var overfyldt. Der er, ikke uventet, en klar sammenhæng mellem hvor mange mennesker man konkret har mødt, og hvor overrendt man har oplevet området. Dog er det påfaldende, at selv for de respondenter, der har mødt mere end 30 andre besøgende, har kun knap 7 pct. oplevet det besøgte område som overfyldt. Specifikt for Rude Skov – hvor stort set alle de der havde oplevelsen af overfyldthed er registreret – var der således kun ca. 10 pct. af dem, der havde mødt mere end 30 besøgende, der havde oplevet overfyldthed. At der sjældent er de helt store problemer med ”for mange” andre gæster er også dokumenteret i tidligere undersøgelser i mere end 500 skov- og naturområder i midten af 1990’erne.

Hvis man ser på de forskellige bru-

gertyper, angiver mellem 84 pct. og 88 pct. af løbere og gående, at de absolut ikke finder det pågældende område overfyldt. Derefter følger cyklister (uden mountainbikere) med 81 pct. Mountainbikere og ryttere (med henholdsvis 72 pct. og 71 pct.) er de grupper, der er mindst tilbøjelige til at angive, at de ikke føler, at området er overfyldt. Der er hen over alle brugertyper en åbenlys overvægt af besøgende, der ikke føler sig forstyrret. Grunden til at mountainbikere og ryttere føler sig lidt mere forstyrret er formodentligt, at de – ved mødet med andre besøgende – i højere grad selv er nødt til at være opmærksomme på disse, for ikke at skræmme eller skade dem (eller sig selv). Der er en svag tendens til, at de få, der angiver at have oplevet området som overfyldt, også har angivet at have været der for ”at opleve naturen” (se Tabel 1 i Videnblad 4). Tendensen til at opleve overfyldthed må forventes

Type besøgende	Forøgede fornøjelsen meget	Forøgede fornøjelsen lidt	Gjorde ingen forskel	Formindskede fornøjelsen lidt	Formindskede fornøjelsen meget	Har mødt denne type
			%			Antal
Andre gående	2,3	9,8	85,1	2,6	0,2	571
Motionister (løbere)	1,8	12,4	82,8	2,4	0,5	379
Hundeluftere	2,1	10,3	81,5	5,1	1,0	292
Andre cyklister	3,0	9,9	84,0	3,0	0,0	263
Mountainbikere	1,6	7,8	75,8	8,2	6,6	244
Ryttere	2,1	15,1	80,7	1,6	0,5	192
Børn	2,7	15,2	79,9	1,6	0,5	184
Stavgængere	2,3	10,5	84,2	3,0	0,0	133
Biler/traktorer	2,1	5,2	84,4	6,3	2,1	96
Knallerter/MC	1,5	7,4	86,8	2,9	1,5	68

Tabel 1: Irriterer eller fornøjer det at møde andre i Rude Skov, Hestehave Skov og Mols Bjerger?

at være mere udpræget, hvis undersøgelsen havde været gennemført i områder endnu mere præget af besøgende med hovedsageligt naturhistoriske interesser.

Bidraget andre besøgende til irritation eller fornøjelse?

De besøgende blev spurgt om mødet med forskellige typer af besøgende rent faktisk havde forøget eller formindsket fornøjelsen ved besøget. I langt de fleste tilfælde (over 75 pct.) angav de besøgende, at mødet med andre, ingen forskel gjorde på deres fornøjelse (se Tabel 1).

Derudover er det mest slående resultat den generelle overvægt af besøgende, der har udtrykt, at mødet med andre besøgende har *førøget* deres fornøjelse. 17-18 pct. angiver, at mødet med børn og ryttere har forøget fornøjelsen af deres besøg "lidt" eller "meget". 14 pct. er tilsvarende positive over for at møde motionister.

På den negative side er det mødet med mountainbikere, biler/traktorer og hundeluftere, der betragtes som generende. Henholdsvis 15 pct., 8 pct. og 6 pct. angav, at dette møde *formindskede* fornøjelsen "lidt" eller "meget". Disse resultater underbygges af tidligere landsdækkende undersøgelser af befolkningens præferencer for at møde/ikke møde en række forskellige typer af gæster i skoven.

Forholdet mellem den positive og den negative oplevelse kommer tydeligst til udtryk ved, at 15 pct. flere har

haft en positiv end en negativ oplevelse ved at møde børn eller ryttere. 11 pct. flere har tilsvarende haft det godt ved mødet med motionister. Også mødet med andre gående, almindelige cyklister og stavgængere er opfattet som en positiv oplevelse af betydeligt flere, end der opfatter det negativt. Mødet med hundeluftere betragtes som en overvejende positiv oplevelse – dog i mindre grad end fornævnte kategorier. Intet i datamaterialet tyder på, at de, der har angivet, at mødet med hundeluftere har forøget fornøjelsen, gør det fordi de selv er hundeluftere. Kun mødet med mountainbikere og biler/traktorer opfattes som overvejende forringende for besøget. Henholdsvis 5 pct. og 1 pct. flere af svarpersonerne udtrykker en negativ holdning i forhold til dem, der udtrykker en positiv oplevelse herved.

Afsluttende bemærkning

Overordnet synes gener (trængsel) således ikke at være et stort problem – hvilket dog ikke udelukker, at oplevede gener i det enkelte konkrete tilfælde kan være et stort (og til tider kompliceret) problem for både gæst

og ejer/administrator. Faktisk viser undersøgelsen, at de adspurgte i nogen grad oplever mødet med andre som en oplevelsesmæssig fordel. Det kan tyde på, at sociale oplevelser ikke er uden betydning i de undersøgte områder.

I Videnblad 6 ses der blandt andet nærmere på, hvilke situationer de – relativt få – negative oplevelser opstår i. Afslutningsvis skal nævnes, at en medvirkende faktor til, at der ikke er de helt store trængsels-konflikter formodentligt skyldes, at mange besøgende har de "rigtige" *forventninger* til, hvad de kan forvente sig med hensyn til antal og type af andre besøgende i området.

Hans Skov-Petersen
Frank Søndergaard Jensen

Skov & Landskab, Københavns Universitet,
2008

Note

Dataindsamlingen blev gennemført som personlige interviews i 18 sommerweekender over en tre-års periode fra 2005 til 2007. I alt blev 957 interviews gennemført, fordelt med 500 interviews i Hestehave Skov, 400 interviews i Rude Skov og 57 interviews i Mols Bjerger. I Mols Bjerger blev der kun foretaget interviews i 2005. Resultaterne fra dette område er således ikke af samme sikkerhed som for de to øvrige undersøgelsesområder.

Projektet "Friluftslivets effekter på naturen" er finansieret af Tips- og lottomidler fra Friluftsrådet (www.friluftseffekter.dk)

Mennesker mødes.

FOTO: FRANK S. JENSEN